

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Teater
[Se]

GEORG NORDENSVAN.

Unge Jeppe.

Ett första utkast.

(Ej afsedt för scenen i dess nuvarande form.)

Personer:

TURE PETTERSON.	VÄLGÖRENHETSFRÖKEN.
SKUGGAN.	KAPTENEN.
NOTARIEN.	HÖGERMANNEN.
GENERALKONSULN.	VÄNSTERMANNEN.
VAKTMÄSTAREN.	HERRAR OCH DAMER.
ARTISTEN.	

Rum i festvåningen på ett hotell.

Vaktmästaren öppnar dörren för *Ture Petterson*, en man om 28 år, något fetlagd, rödblommig, med helskägg och knollrigt hår, klädd i kavaj, en filthatt i handen.

VAKTMÄSTAREN.

Om herrn vill vänta här, så kommer generalkonsuln snart.

TURE.

Vänta? Men om det inte behagar mig att vänta?
Om det inte behagar mig att lyda er generalkonsul?

VAKTMÄSTAREN

(i öfverlägsen ton).

Det angår mig inte hvad som behagar er eller inte. Vill ni inte vänta, så kan ni gå hem och lägga er. (*Går, möter i dörren Skuggan, en magerlagd man vid Tures ålder, bär ett ordenssällskaps officiantband öfver axeln.*)

TURE.

Där hör du, hur man blir behandlad! Till och med en vaktmästarkanalje tar sig en ton, som hade han en slaf framför sig. Han räknar sig till öfverklassen, därför att han får den äran att servera på deras kalaser.

SKUGGAN.

Jag tycker, *du* kan sätta dig öfver hvad en sådan lakejsjäl säger.

TURE.

Det gör jag också, men det förargar mig i alla fall. Jämlikhet och broderskap står det skrifvet på vårt ordensskärp! Är det jämlikhet, när han säger, att det inte angår honom hvad som behagar mig?

SKUGGAN

(*fortfarande saktmodigt*).

Jag tycker, att du skulle tycka, att det inte angår dig hvad som angår honom eller inte.

TURE.

Det gör det förstås inte heller, men det retar mig. Allt slags öfversitteri retar mig, i synnerhet

när en sådan där öfverlöpare kommer och . . . Hvarför kom du hit in?

SKUGGAN.

Jag skulle säga dig, att Bergqvist börjar sin föreläsning. Det vore ledsamt för honom, om du inte hörde på.

TURE.

Hvad är det han skall tala om?

SKUGGAN.

Om skatterna. Om att den rike borde betala all skatt och den fattige slippa.

TURE.

Naturligtvis! Det är ju upprörande, så som det är ställt. Jag skall kasta mig in i diskussionen sedan. För det blir väl diskussion?

SKUGGAN.

Jag tror de vill dansa.

TURE.

Dansa! Vi borde min själ ha annat att tänka på än att dansa! — Det är för resten sant, jag har ju bjudit upp syster din till första valsen.

SKUGGAN.

Hon frågade mig, hvart du gick, när du gick ut ur salen. Om du visste hur hon beundrar dig!

TURE.

Jag vet väl det! Anna är en snäll och god flicka — och en flicka med smak och urskillning. Jag kommer in till er, så fort jag fått höra, hvad den där generalkonsuln behagar ha att säga mig.

SKUGGAN.

Jag tycker, att du inte borde ha något otaldt med en af de där.

TURE.

Det är ju *han*, vet jag, som har något att be' *mig* om! Jag känner inte karlen, Gud ske lof!

SKUGGAN.

Var på din vakt. Det kan vara någon fälla.

TURE.

Var du lugn, gosse, jag har sett öfverklassmatadorer i hvitögat förr. Mig lura de inte. Och inte är jag den, som låter mig fångas, det vet du. Vet du inte? Det kunde nog hända, att de ville locka mig att gå deras ärenden, köpa mig. Sa' du något?

SKUGGAN.

Nej, jag sa' ingenting. Jag bara hör på dig.

TURE.

Ja, hvar var det jag var? Jag känner dem. Låt dem komma och försöka. Låt dem söka värfva mig för några listiga anslag mot folket, mot oss, framtidens

soldater, och jag skall låta dem veta, hvad de gå för. Hvad samhället beskyddar, det är deras intressen, därför är samhället den stora brottslingen, och att kullkasta detta samhälle, att utrota det från jorden är således målet för hvar och en vän af rättvisa och af jämvikt. Hva' sa' du?

SKUGGAN.

Det är som jag alltid sagt: det är bara öfning, som fattas dig.

TURE.

Ja, *tala*, det kan man. Men *handla!* Jag är inte belåten med våra förare, de uträtta för litet. Jag har verkligen ännu inte rätt klart för mig, hur vi proletärer *böra* handla för att vara praktiska. Det fattas sammanhållning. Om jag hade pengar, mycket pengar, jag skulle organisera de rättslösa, jag skulle använda hvarje öre för demokratiens sak. Tror du inte?

SKUGGAN.

Visst tror jag det. Jag önskade, att jag finge se det också!

TURE.

Du *ska'* få se det! — — Hvad jag är för en fantast, min inbillning skenar i väg med mig, så jag nära nog trodde, jag *hade* de där pengarna.

NOTARIEN

(*kommer in, i sällsksapsdräkt*).

Se där är han ju, nå det var bra! (*Räcker fram handen*). Gamle Tusse, så roligt att se dig!

TURE

(*örörlig*).

Jag heter inte Tusse, och jag vet inte, att vi druckit brorskål.

NOTARIEN.

Ä, sjäpa dig inte, Lotta! Ha vi inte lekt jägare och hund och allt annat på farsgubbens gård i världen?

TURE.

Ja, då dugde husdrängens son till kamrat åt husvärdens.

NOTARIEN.

Nå hade vi inte roligt, hva? Jag vet inte, att vi behöfva skämmas för att vi haft roligt tillsammans, när vi voro pojkar. Och om vi sedan fördes åt olika håll ...

TURE.

Jo, jag kom på fabriken och blef arbetare.

NOTARIEN.

Och jag kom på studentfabriken, och så blef jag slaf, slaf du åt byråkratien. Jag vet inte, hvarför det skulle hindra mig att skaka tass med min gamle lek-kamrat, i synnerhet när jag träffar honom under så extraordinära och så glädjande omständigheter som nu. Jag vill vara den förste, som lyckönskar dig.

TURE.

Hvad är det fråga om? Står ni och drifver med mig?

NOTARIEN.

Här ha vi generalkonsuln.

GENERALKONSULN

(gammal, ärevördig man, vänlig och artig).

Ursäkta om jag låtit vänta på mig.

TURE.

Hvad gör det — det var ju bara jag, som fick vänta!

GENERALKONSULN

(lugn och förbindlig).

Jag fick nämligen själf vänta på papperen, och jag ville af lätt insedda skäl kunna styrka mitt meddelande medelst officiella dokument. Det är ju herr Ture Petterson? Född i Stockholm, Katarina församling, den första maj 1867.

TURE.

Det stämmer. Men —

GENERALKONSULN

(till Skuggan).

Och min herre?

TURE.

Det är min skugga.

NOTARIEN.

Hade han ingen skugga, så vore han ju intet ljus.

GENERALKONSULN.

Var goda och tag plats, mina herrar.

SKUGGAN.

Å — tackar! (*sätter sig*).

TURE.

Jag kan godt stå.

SKUGGAN

(*stiger upp*).

Ja, vi kan stå.

GENERALKONSULN.

Jag har en ganska öfverraskande, i alla händelser angenäm nyhet att meddela herr Petterson. Genom Förenta staternas beskickning har nämligen ingått underrättelse, att Karl Johan Petterson, född i Hamra, Nyköpings län den nionde juli 1835 och sedan 1848 bosatt i Illinois, Nordamerika, aflidit den tredje sistlidne juni utan att efterlämna något testamente. Som hans brorson och hans ende lagliga arfvinge tillfaller er hans kvarlåtenskap, uppgående till i rundt tal en million kronor.

SKUGGAN.

Kors i jesse namn!

NOTARIEN.

Jojo, jag tror det duger, hva?

TURE

(ser misstroget på de andra utan att få fram ett ord).

GENERALKONSULN.

Jag har de inkomna handlingarna här. Var så god och se efter, att allt är riktigt.

SKUGGAN.

Tror du, han drifver med dig?

GENERALKONSULN.

Arfvet står till ert förfogande, så snart ni fått attest från vederbörande myndigheter, att den aflidnes öfriga brorsbarn ej äro i lifvet.

TURE.

Det ä' de inte — det finns ingen annan än jag, som kan ärfva min hederlige farbror. Vi hörde aldrig ett ord från honom, vi visste inte, att han arbetat sig upp till välstånd i det fria landet i väster, dit han reste från *vår* så kallade frihet.

SKUGGAN.

Det här var det värsta jag hört!

TURE.

Hvarför det? Om min farbror har dött utan att lämna efter sig andra arfvingar än mig, så visste han, min själ, hvad han gjorde. — Hur snart kan jag få lyfta de där pengarna?

GENERALKONSULN.

Det är en del formaliteter, och förmögenheten är delvis placerad i amerikanska affärshus. Så det drar förstås en tid, innan allt blir ordnad.

TURE.

De lura mig nog, amerikanarne ä' stora skojare.

GENERALKONSULN.

Jag råder er att lämna saken i en jurists händer. Det var därför jag bad min unge släkting — som ni ju också känner sedan gammalt — komma hit in. Han vill säkert bistå er med råd och dåd.

NOTARIEN.

Mycket gärna.

TURE.

Jag tror nog det. Men jag vill betänka mig.

NOTARIEN.

Hvasa? Du måtte väl inte hysa något misstroende ...

TURE.

Nej, nej visst nej! Inte misstror jag någon. Nu kommer nog alla att så bli hjälpsamma och vänskapliga. De kommer att öfverbjuda hvarann i välvilja.

NOTARIEN.

Å, du pratar! Jag är glad på dina vägnar, och vill du ta någon annan juridisk rådgifvare, så gärna

för mig. Jag har tillräckligt att göra ändå. Men du tillåter väl att jag säger: Lycka till! (*Skakar hans hand.*)

SKUGGAN

(*munlar.*)

Jag undrar hvad *det* kostar!

GENERALKONSULN.

Nu har jag utträttat mitt ärende. Om ni behöfver en erfaren mans råd angående er förmögenhets skötsel, så står jag till er tjänst.

TURE.

Jag skall sköta den efter eget hufvud.

GENERALKONSULN.

Jag tviflar inte på det. — Och om ni vill ha ett förskott, större eller mindre, så är jag villig att lämna er det, när ni behagar.

SKUGGAN.

Nu hörs det då, att det är sant alltihop!

TURE.

Ja, det vill jag förstås ha. Det vill säga, om generalkonsuln vill göra mig den tjänsten.

GENERALKONSULN.

Hur mycket?

TURE.

Tus ... fem tusen.

GENERALKONSULN

(utan att ändra en min, skriver en anvisning):

Om ni lämnar in denna i en bank, så äro fem tusen kronor att lyfta.

TURE.

Jag skall betala igen dem med ränta.

GENERALKONSULN.

Mjuka tjänare!

TURE.

Tackar så mycket! *(Generalkonsuln går.)*

SKUGGAN.

Jag är så glad, som om det vore jag, som fått millionen. Vi få ju alla del af den. En million åt samhällets vanlottade!

NOTARIEN.

Hvasa? Nå, då blir det i alla fall inte många öre åt hvar.

SKUGGAN.

En million för folkets sak, hvarje öre åt folket, det är storartadt. Jag måste ut och tala om den stora nyheten. *(Är redan nära dörren.)*

TURE.

Hvad bråkar du för? Lägg dig inte i hvad som inte rör dig.

SKUGGAN.

Rör det mig inte? Ä' inte vi solidariska?

TURE.

Du är så god och inte gör några dumheter, lägg det på minnet. Inga öfverilningar, jag måste reflektera först.

SKUGGAN.

Ja, låt oss öfverlägga.

TURE.

Jag skall öfverlägga, sa' jag. Jag vet inte, hvad du krånglar för. Hvarför skall du alltid hänga efter mig? Och säga efter allt hvad jag säger?

NOTARIEN.

Den här gången sa' han ju helt annat.

TURE.

Det är en obehaglig vana, den får du lägga bort. Jag kommer att följa min *egen* öfvertygelse, begriper du det? Jag ämnar inte gå i *någons* ledband, lägg det på minnet.

SKUGGAN.

Jag känner inte igen dig, Ture. Du som var vårt hopp och vår hjälte!

TURE.

Var jag? Hvarför sa' ni inte det förut?

SKUGGAN.

Det har vi antydt hundra gånger. Men du var för blygsam att skatta vår tro på dig till dess rätta valör. Ja, du *var* blygsam.

TURE

(*smickrad*).

Jag har aldrig öfverskattat mig själf, det är allt samman. Gå ut till de andra och beställ in en bål till dem, men säg inte, att det är jag, som bjuder — åjo, säg — säg hvad tusan du vill men ingenting om det här arfvet — ännu.

SKUGGAN.

Får jag inte ens tala om det för Anna?

TURE.

Den snälla Anna! Nej, säg ingenting. Jag vill själf tala om det för henne.

SKUGGAN.

Ja, Herre Gud, där ha ni gått och väntat och längtat. Du kunde inte bjuda henne en ställning, som var henne värdig. Hvad hon skall bli lycklig, när hon får veta . . .!

TURE.

Ja, gå nu, jag kommer efter. Nu randas nya tider.

SKUGGAN.

Ned med bourgeoisien! Död åt kapitalisterna! (*U.*)

NOTARIEN.

Det var mig en hetsig herre, din så kallade skugga.

TURE.

Å, han är litet enfaldig. Men han är en god tok. För resten skall också jag gå tillbaka till mitt sällskap. Bland dem är min plats.

NOTARIEN.

Är det? Han sa' ju 'död åt kapitalisterna' — det är åt dig det, din lyckliga ost.

TURE.

Jag är inte kapitalist så som de andra. Dessa pengar tar jag emot som ett lån. Jag skall ansvara för dem.

NOTARIEN.

Men först skall du sannerligen dricka ett glas champagne med mig. (*Ringer efter champagne*). Ty du är en lycklig ost, och det var mycket roligt att stöta på dig under sådana omständigheter. Jag lofvar dig, att jag inte skall låna pengar af dig, för mig kan du nu och framdeles vara fullkomligt lugn. Skål!

TURE.

Å, för mina vänner kan jag väl göra en uppoffring. Skål! Ja, vi hade allt bra roligt ihop förr i världen, du.

NOTARIEN.

Nu skall du låta mig presentera dig för dem där inne. Där är öfverklassen samlad, kapitalisterna, af hvilka många aldrig i lifvet sett röken af ett kapital. Till dem hör jag.

TURE.

Hör du, säg mig en sak. Skål! Jag tror, du är min vän, min oegennyttiga vän. Säg mig, den här nobla generalkonsuln, är han en blodsugare?

NOTARIEN.

Är du galen? En hedersman, som aldrig gjort en fluga för när.

TURE.

En fluga nej! Hvarför skulle man göra så oskadliga kräk för när? Törs man lämna några pengar i hans händer?

NOTARIEN.

Var så säker! Vet du, hvad grundarne af hans privatbank ha i utdelning? Tjugu procent, duger det?

TURE.

Säg mig, när mitt arf nu kommer, då ämnar väl staten klå mig på en hel massa pengar?

NOTARIEN.

Ja, det förstås, arfsskatten . . .

TURE.

Arfsskatten? Ja, det är så sant, de ha diskuterat den, det vill säga, att *vi* ha diskuterat den. Men det är ju uppenbar orättvisa, skall jag betala för att få lyfta pengar, som *äro* mina? Det är ju ett ingrepp i min äganderätt.

NOTARIEN.

Och tänk att det finns fantaster, som vilja afskaffa all arfsrätt.

TURE.

Det är tanklösa människor, som inte satt sig in i frågan. För öfrigt förundrar det mig, att riksdagen kunnat gå in på något sådant som skatt på arf. Man kan ju inte rå för, att man får ärfva, skall man då betala plikt för det? Och när man som jag är fattig, när man får ett arf, skall man då inte ens få det så stort det är? Det där är ett öfvergrepp af de maktägande. I synnerhet i detta fall, då det var för folket, pengarna skulle användas.

NOTARIEN.

Du får ju ändå så mycket. Några tio tusen mer eller mindre gör dig ingenting.

TURE.

Några tio tusen, är du galen! Ja skulle ha uträttat mycket just med dessa tio tusen. Och om jag också får mycket, har man därför rätt att plundra mig? Till hvad kommer man att använda dessa pengar, man tar ifrån mig? Till lyx och onyttigheter, till hof och militär, de kastas i sjön, man bygger pansarbåtar för dem och köper utländska gevär, som kasseras nästa år. Man vill tvinga mig att hålla det uppe, detta samhälle, jag som vill spränga det. Är det rättvist?

NOTARIEN.

Jag vet ett sätt. Tag inte emot arfvet.

TURE.

Hvem vet, om pengarna då skulle komma till något gagn? Det är min plikt att förvalta dem till nytta för vår stora sak.

NOTARIEN.

Hur skall det gå till?

TURE.

Det vet jag ännu inte. Till en början få de nog lof att förvaras i en bank.

NOTARIEN.

Arbetarnes bank?

TURE.

Jag undrar, om den är så absolut att lita på. Hvad får man för ränta i privatbanken?

NOTARIEN.

Nu är det uselt förstås, där liksom annorstädes. Tre och en half procent.

TURE.

Det är ju rakt ingenting. Och delägarne få tjugu, sa du? Är det inte som jag säger, man blir plundrad, bestulen på alla kanter. Kan man inte få köpa aktier i den banken?

NOTARIEN.

Kanske, men de äro dyra. Men à propos, du minns att riksdagen också satt skatt på värdepapper? Du

får betala för dina aktier och depositioner och allt sådant.

TURE.

Jag tror de ä' tokiga! Hur f-n kunde riksdagen låta lura sig till något sådant?

NOTARIEN.

Det var för att skaffa inkomster åt staten. Det var patriotism.

TURE.

Prat! Samhället står sig alldeles *för* bra äfven utan dylika moderna utpressningar. Och står det sig inte, så låt det ramla. Nej, vänta, jag vill inte, att det skall ramla, det vore tanklöst och omoget att önska det. Det finns naturligtvis mycket att taga vara på inom det bestående, om också ett och annat är murket och behöfver reformeras — som dessa nya skatter till exempel, en uppenbar orättvisa, som måste väcka missnöje inom den burgna samhällsklassen. Just den klass, som är samhällets faktiska stöd, som är grunden, på hvilken staten hvilar, just den uppretar man. Det är oklokt, det är dumt, jag förstår inte att vederbörande ej inse det! Skatter på värdepapper, jag har aldrig hört maken. Skall jag inte betala skatt för att jag lånat de fem tusen af generalkonsuln också? Och så skall jag väl få en debetsedel så lång som från jul till påsk?

NOTARIEN.

Jo, du kan vara så lugn! Men du kan för resten ändå vara belåten. Du behöfver bara betala skatt

för dina räntor, men jag och andra få betala, därför att vi arbeta. Ju flitigare man är, dess mera får man betala.

TURE.

Nå, det är ju naturligt, att den, som har större inkomster, skall betala mer än den, som har mindre. Det här andra prejeriet, det är däremot upprörande. Men vänta, jag har framtiden för mig, min dag skall också komma. Och jag har mitt parti bakom mig. De ha i själfva verket inte brytt sig om mig — det är bara min skugga, som gått och pratat. Gud vet om de inte skrattat åt mig! Men jag skall in i andra kammaren och då skall reformernas tid randas, var lugn för det.

NOTARIEN.

Du ser inte glad ut, trots din kolossala tur.

TURE.

Glad! Kan man vara annat än ursinnig?

NOTARIEN.

Nå, vi ska hoppas det går öfver. Men jag hör vårt sällskap ute i galleriet. Du skall intaga den plats dig tillkommer ibland dem och lära dig att glädja dig åt lifvet. Låt din skugga representera dig hos dem där inne. Det är alldeles nödvändigt, att du lär känna oss, att du studerar människorna och ser dig omkring. Och vi ha damer i sällskapet, förtjusande damer, som ska niga och tacka, om du bevärdigar dem med en blick.

TURE.

Jag är inte så klädd. Jo, jag är stolt öfver min slitna kavaj. Låt dem komma.

NOTARIEN

(slår upp dörrarna till galleriet, där sällskapet är samladt).

GENERALKONSULN.

Herrarne ha rådplägat? Allvar först, sedan nöje. Tillåt mig presentera. *(Ture omgifves, hälsas välkommen. Förfriskningar bjudas. Två riksdagsmän närma sig Ture.)*

FÖRSTE RIKSDAGSMANNEN.

Min herre har politiska intressen? Det vore angenämt att få höra er åsikt om regeringens hållning.

TURE.

Jag står på folkets sida, på den stora massans, de rösträttslösas.

FÖRSTE RIKSDAGSMANNEN.

Alldeles som jag. Men låt oss inte förarga min värderade vän af högern genom att uttala oss för ett femhundrakronorsstreck.

ANDRE RIKSDAGSMANNEN.

Min värderade vän af vänstern vill ej låtsas veta af, att jag under min hela långa riksdagstid förfäktat just deras intressen, som herrarne kalla med ordet 'folket' — förfäktat deras intressen i allt, som är rätt och billigt och som har häfd för sig i vårt foster-

land. Jag har ärft min ståndpunkt af min fader, och jag ger den i arf åt min son.

FÖRSTA RIKSDAGSMANNEN.

Det kallas att följa med sin tid. Jag har till valspråk: Folkets väl. Jag sträfvar till jämvikt och stabilitet inom samhället, jag hör till de kompromissande liberala, som föraktas så djupt af de revolutionära.

TURE.

Ja — kompromisser få vi nog litet hvar underkasta oss, om vi inte vilja bli stillastående.

FÖRSTA RIKSDAGSMANNEN

(klappar honom på axeln).

Ni är en man med förstånd, vi ska nog komma öfverens.

ANDRA RIKSDAGSMANNEN.

Jag trodde, ni var socialist och minst af allt ville ha något gemensamt med min ärade vän af vänstern.

KAPTENEN

(med glas i handen).

Får jag lof, herr Petterson! — Jag har länge följt er verksamhet med intresse. Så länge, att jag anser mig som en gammal bekant till er. Vore det påfluget, om jag föreslog en närmare bekantskap? Tack, min hjärtans bror. Behöfver du en vän, trogen som guld, så knuffa på mig.

EN HERRE MED EN LISTA.

Som fosterlandsvän behagar ni kanske kasta en blick på denna lista. Det är fråga om de högst nödvändiga befästningarna vid Boden.

VÄLGÖRENHETSFRÖKEN

Ni intresserar er naturligtvis för min basar. Jag har tagit mig den friheten att anteckna er som medlem för lifstiden i vår förening.

TURE.

Det få vi tala om en annan gång.

ARTISTEN

(till Ture).

Är ingenjören konstluskare? Det skulle roa mig att visa er min nya tafla, »Natten», ämnet syntetiskt behandladt.

TURE.

Tack, jag tycker inte vidare om det slags taflor.

ARTISTEN

(till notarien).

Jag kunde tro det, han har ingen smak.

TURE

(till notarien).

Hvem är den blonda unga flickan i röda klädningen? Hon är grann.

NOTARIEN.

Du har väderkorn, bror! Fröken Reich har mynt, hennes pappa äger det stora brännvinsbränneriet i Tälge.

TURE.

Hör du, min gamle vän, du skall föra mig ut i världen. Här trifs jag, här är jag i en omgivning, som anstår mig. Här är fint och elegant och stiligt. Så dum jag var, som kom hit i min gamla kavaj!

KAPTENEN.

Om min hedersbror tillåter, skall jag bistå dig med att rusta upp dig från topp till tå. Jag skall inte alls tänka på besväret, hvad gör man inte för sina vänner? A propos, bror skulle väl inte vilja viggja mig en femtilapp till i morgon klockan elfva — på slaget elfva? Jag råkade glömma min plånbok hemma.

TURE.

Jag har inte växladt, min hjärtans bror. Tala med bror notarien. *(Låter sig af notarien presenteras för den blonda fröken, börjar samtala med henne.)*

GENERALKONSULN.

Mina damer och herrar! Jag skall be att få yttra några få och enkla ord. Vi se här ibland oss en man, hvars arbete blifvit lönadt på ett sätt, som öfverstigit hans djärfvaste förhoppningar. För honom öppnar sig en framtid, rik på innehåll. Han har många vägar att välja emellan; det är ej förmätet af

en gammal man, som smickrar sig med att hvarken vara utan vyer eller utan lifserfarenhet, att inför honom uttala den önskan, att han måtte slå in på en väg, som leder till nytta för de många, hvilkas målsman han nu är och, som jag hoppas, också kommer att fortfarande förblifva. Han känner de så kallade små i samhället, han känner deras karakter och deras behof, han vet hvad som framför allt bör göras för dem, hvad de ha rätt att fordra af dem som ha makten. Låt mig önska, att han måtte bli nyttig i sin sträfvan för upplysning, människokärlek och rättvisa. Jag önskar, min herre, att ni en gång, då ni står vid slutet af edert lifsvärf, skall kunna se tillbaka till det skede af edert lif, som tog sin början i dag, och kunna säga till er själf: Jag har gjort hvad i min förmåga stod, jag har arbetat för andras väl, jag har inte tänkt på egen fördel, jag har gjort det jag på den tid, då jag var fattig och entusiastisk, drömde om att kunna uträtta. Jag önskar er lycka, herr Petterson!

TURE.

Tackar, tackar ödmjukast! Ja, jag skall göra hvad jag kan. Jag skall arbeta mot dessa skriande missförhållanden inom de moderna samfunden.

NOTARIEN.

Mot kastskillnaden, äganderätten, arfsrätten.

TURE

(med en förgrymmad blick till honom).

Mot statens ingrepp i den enskilde medborgarens privata förhållanden. Här behöfs reformer, många och genomgripande!

GENERALKONSULN.

Det kunna vi alla hålla med er om.

TURE

(med en blick på den blonda fröken).

Men arbetet för mina landsmäns väl behöfver inte stänga för mig dörrarna till lifvets fröjd och härlighet. Jag tackar er, mitt herrskap, allesamman.

SKUGGAN

(dyker i detsamma upp bakom honom).

Ture, de ha druckit ur bålen och nu vill de hissa dig. För saken har inte kunnat hållas hemlig. Kommer du inte, så blir du afhämtad och buren i triumf dit in.

TURE.

Du är då för obehaglig med ditt kältande. Jag kommer, säg dem, att jag kommer.

SKUGGAN

(drar honom afsides).

Det var en sak till. Syster min —

TURE

Anna —?

SKUGGAN.

Ja, hon fick förstås också veta den stora nyheten. Du får förlåta mig, jag kunde inte tiga.

TURE.

Nej, det har du lite svårt för.

SKUGGAN.

Jo, hon bad mig säga dig —

TURE.

Jag kan tro det: att ta' ut lysning.

SKUGGAN.

Hon bad *mig* säga, hvad hon inte skulle ha styrka att säga själf: att hon förstår, att hon är alldeles för ringa och obetydlig för dig — och därför skulle du icke anse dig bunden utan tänka på det, som varit er emellan, som på ett vackert minne. Det skulle jag säga dig.

TURE.

Hon är alldeles för god, det har jag alltid sagt. Jag skulle inte kunna göra henne emot, (*med en blick på den blönda fröken*) det skall bli ett vackert minne, allt skall bli, som hon vill.

KAPTENEN

(*på Tures andra sida*).

Bror gör oss väl det nöjet att ta del i vår supé?

TURE

(*pekar utåt*).

Mina *medborgare* ha anspråk på mig. (*Till notarien*). Jag bjuder hela detta sällskap på middag i morgon. Styr om det du! Intet knussel — allting af första klass. (*Till Skuggan*) Kom! Mina bröder ska inte behöfva vänta. Vi ska bestämma dag för

ett valmöte, jag ställer mig upp som de djupa ledernas riksdagsmannakandidat.

SKUGGAN.

Härligt! Allmän rösträtt, progressiva skatter! Ned med alla öfverlöpare!

TURE.

Styr om supé för dem där inne. Jag bjuder. Men det får icke kosta för mycket, jag blir ju utplundrad in på bara kroppen af våra lagstiftare. (*Till sällskapet*). Vi råkas alltså i morgon, mitt herrskap. (*Trycker i förbigående den blonda frökens hand och går, följd af Skuggan.*)

NOTARIEN

(*till Generalkonsuln*).

Jag kan inte annat än tänka på gamla Jeppe på berget. Vår vän Ture, han blir nog den unge Jeppe!

Oktober 1894.

Stockholm 1895. Kungl. Boktryckeriet.

UNIVERSITETSBIOTEKET, LUND

15000

401023577